

Commissie Veiligheid, Voldoende en Schoon Water

Concept verslag commissievergadering

Veiligheid, Voldoende en Schoon Water van 23 oktober 2024

Aanwezig: de dames Kuiper en Lenting en de heren Boter, Duintjer, In 't Hout, Janssen, Van Mensvoort (portefeuillehouder), Schaafsma, Wortelboer en Wolters (AB-leden)
de heer Hammenga (fractieopvolger)
de heer Van der Laan, hoofd Veiligheid en Voldoende Water (secretaris)
de heer Timmer, hoofd Schoon Water
mevrouw Schrik, bestuurs- en managementassistente (verslag)

Afwezig m.k.: mevrouw Ten Have (fractieopvolger)

1. Opening

De heer Boter opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom. In het bijzonder de nieuwe leden de heren Wolterboer (AB-lid) en Hammenga (fractieopvolger). Mevrouw Ten Have is ook als fractieopvolger lid van deze commissie maar is met kennisgeving afwezig. De heer Boter legt uit dat de vergadering tweeledig wordt opgenomen in verband met het testen van een nieuw opnamesysteem.

2. Mededelingen

Geen.

3. Verslag commissievergadering VVSW d.d. 19 juni 2024

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Agenda vergadering algemeen bestuur d.d. 6 november 2024

De agenda wordt voor kennisgeving aangenomen.

5. Middellange Termijn Financiering HWBP 2030 – 2036

De heer Janssen vindt het een duidelijk stuk en zegt dat het bestuur ook al de nodige voorlichting heeft ontvangen omtrent het onderwerp HWBP. Ook is er begin 2024 een flitsexcursie geweest naar de dijk aanpassingen ter plaatse van Termuntenzijl. Vorige week heeft spreker vernomen dat

er enige consternatie is ontstaan bij de werkzaamheden aan de Grote Polder ter hoogte van de camping. De provincie heeft het werk stilgelegd omdat vervuild slib gebruikt zou worden. *De heer Van Mensvoort* antwoordt dat het gebruikte slib volgens het waterschap niet is vervuild. Slib afkomstig van De Groene Dijk wordt goed gecontroleerd op kwaliteit. De klei afkomstig vanuit De Groene Dijk is benodigd voor het verhogen en aanpassen van onze dijken. De kwaliteit van de klei wordt gecontroleerd alvorens het wordt gebruikt. Klei in De Groene Dijk wordt steeds gemonitord.

De heer Janssen is bezorgd over de framing rond het gebruikte woord vervuild.

De heer Van Mensvoort zegt dat uit niets is gebleken dat wij vervuild slib hebben gebruikt.

De heer Janssen zegt dat de dijkvisie is vastgesteld maar dat hij wel zorgen heeft over aanwezige zoute kwel. Het past derhalve niet dat de provincie onjuiste bevindingen naar buiten brengt. Het breder belang van de werkzaamheden dient duidelijk te worden gecommuniceerd.

De heer Duintjer vraagt hoe het kan dat de provincie het slib als vervuild bestempeld terwijl het waterschap het slib als schoon aanduidt. Na bemonstering kan het framen toch op korte termijn worden weerlegd.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het waterschap kan aantonen wat er door het waterschap wordt gedaan. Het waterschap is transparant in het geven van informatie. Het is niet bekend wat het verschil in interpretatie is.

De heer Hammenga zegt dat er structureel een bedrag wordt vrijgemaakt voor het HWBP de komende jaren. De kosten voor de uit te voeren projecten zouden nog kunnen worden verhoogd en de projecten kunnen nog jaren doorlopen. Indien dit op kapitaallasten wordt gezet worden de kapitaallasten gestapeld. Spreker vraagt zich af of het niet verstandig zou zijn om jaarlijks af te schrijven.

De heer Van Mensvoort zegt dat deze financieringsmethode in het verleden werd gebruikt maar dat het algemeen bestuur heeft besloten om de kosten van de HWBP-maatregelen te activeren.

De heer Janssen licht toe dat er bewuste keuzes in het bestuur zijn gemaakt om het voorgestelde financieringssysteem te hanteren.

De heer Wolters vraagt naar aanleiding van pagina 4 (3^e alinea, Voorwaarden) dat de 10% eigen bijdrage vaak niet wordt gerealiseerd en dat deze verschillen tussen de werkelijke en beoogde 10% projectgebonden eigen bijdrage beschikbaar dienen te blijven voor toekomstige HWBP-projecten. Betekent dit dat de bedragen indien ze begroot zijn geormerkt worden als zijnde HWBP-projecten.

De heer Van Mensvoort antwoordt bevestigend. Genoemde werkwijze is afgesproken in het CWK. De begrote bedragen blijven beschikbaar voor HWBP-projecten.

De heer Boter vraagt of deze verschillen/resten van de 10% worden gereserveerd voor het eigen waterschap of landelijk binnen de solidariteit.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het wordt gereserveerd voor het landelijke HWBP-programma.

De heer Van der Laan zegt dat de gelden worden gereserveerd voor HWBP-projecten maar dat de verwachting is dat er na 2050 ook nog geld beschikbaar dient te zijn omdat de dijkversterkingsmaatregelen door zullen lopen.

De heer Wolters concludeert dat er een begrotingsregel wordt afgesproken.

De heer In 't Hout denkt dat de regeling van de 10% eigen kosten is bedacht om zo efficiënt en zo goedkoop mogelijk de werkzaamheden te kunnen realiseren. Nu blijkt dat men er niet in slaagt om hieraan te voldoen en dat het voordeel niet direct weer gereserveerd is voor nieuwe HWBP-

projecten. Het oorspronkelijke doel om het programma zo efficiënt mogelijk uit te voeren wordt hiermee losgelaten.

De heer Van Mensvoort is van mening dat in het verleden de 10% eigen bijdrage niet goed heeft gewerkt en daarom moeten nu met terugwerkende kracht de restbedragen terug worden betaald door de verschillende waterschappen.

De doelstelling is om het gezamenlijk zo efficiënt mogelijk te doen. De risico's moeten reëel zijn omdat bovenal alles gericht is op waterveiligheid.

De heer Duintjer zegt dat het de verschillen betreft tussen de eigen bijdrage van 10% en hoeveel je werkelijk nodig hebt. Het geld blijft bestemd voor de HWBP-projecten. De uit te voeren werken zijn voor geheel Nederland. Iedereen heeft profijt van het overgebleven geld.

De heer Van Mensvoort zegt dat er landelijk wordt geprioriteerd welke projecten eerst worden uitgevoerd. Voor het gehele programma zijn de werkzaamheden vertraagd omdat er veel vooronderzoeken vereist zijn en de benodigde vergunningenprocedures veel tijd vragen. Het is landelijk wel van belang dat er vaart blijft zitten in de uit te voeren projecten.

De heer Duintjer kan zich voorstellen dat indien de HWBP-reserves erg hoog worden de bijdrage van het Rijk onder druk kan komen te staan.

De heer Van Mensvoort zegt dat er duidelijke afspraken zijn gemaakt met het Rijk over de financiering van het HWBP-project in zijn geheel.

Mevrouw Kuiper zegt dat in korte tijd de lengte aan dijken in het kader van HWBP-aanpassingen is verlengd met 500 km en vraagt of de verwachting is dat dit nog verder wordt uitgebreid.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het niet gegarandeerd is dat voltooiing van het huidige programma het einde van de HWBP-projecten is.

De heer Van der Laan zegt dat naar verwachting er meerdere projecten zullen volgen. Het programma kan altijd wijzigingen, zowel positief als negatief. Het huidige programma is gebaseerd op globale gegevens.

Er zijn ook dijken die minder aandacht vragen dan in beginsel is aangegeven omdat ze bij nader onderzoek toch in betere staat zijn dan in eerste instantie verwacht.

Mevrouw Kuiper zegt dat het programma tot 2050 loopt. Op dat moment is de kans aanwezig dat de nu uitgevoerde werken inmiddels weer aangepast moeten worden.

De heer Van Mensvoort gaat er vanuit dat we de dijken voor de langere termijn veiligstellen.

De heer Wortelboer stelt dat alle waterschappen bezig zijn met dijkverhogingen/versterkingen en vraagt of de verschillende toepassingen ook onderling worden vergeleken zodat niet 2x hetzelfde wiel wordt uitgevonden.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat samenwerking één van de speerpunten is van het HWBP.

De heer Van der Laan zegt dat De Brede Groene Dijk voor 100% is gefinancierd vanuit het landelijke budget innovatieve projecten. Bij het wetterskip Fryslân is men nu ook bezig met het realiseren van een Brede groene dijk naar aanleiding van onze bevindingen.

Bij de waterschappen in Nederland worden diverse innovatieve ideeën onderzocht en de resultaten hiervan worden onderling gedeeld. Onderling kijken de waterschappen, de marktpartijen en onderwijsinstellingen met elkaar mee om van elkaar te leren en ervaringen uit te wisselen. Er wordt op nationaal niveau beoordeeld wat de beste oplossingen zijn zowel voor nu alsook tot 2050 en zelfs tot 2100.

De heer Van Mensvoort zegt dat vanuit de CWE ook wordt gestimuleerd om gezamenlijk in Nederland naar de beste oplossingen te zoeken. Leren van elkaar en hierin transparant zijn om ook van elkaars fouten te leren.

De heer Schaafsma vraagt wat de rol/invloed is van het Rijk in de overleggen of besluitvorming inzake HWBP-zaken omdat het Rijk 50% van het project financiert.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het Rijk inderdaad 50% bijdraagt aan de kosten. Het HWBP-bureau is een organisatie met een eigen directeur. Het HWBP bepaalt de prioritering van projecten en controleert de projecten op uitvoering. Het CWK geeft de kaders aan en neemt de besluiten.

De heer Duintjer vraagt of het HWBP de projecten prioriteert en de planmatige inzet van de uitvoering bepaalt.

De heer Van der Laan antwoordt dat het HWBP het programma opstelt en ter besluitvorming voorlegt aan de CWK.

De heer Boter vraagt waarom er hardnekkig wordt vastgehouden aan de ijkdatum 2050 als het een permanent proces is. Is het niet mogelijk om de datum van uitvoering naar achteren te schuiven zodat de kosten kunnen worden verspreid over meerdere jaren.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het een bestuurlijke keuze is om de ijkdatum 2050 aan te houden.

De heer Boter zegt dat besloten is tot de solidariteitsbijdrage door de waterschappen onder de voorwaarde dat het Rijk 50% bijdraagt. Is er zicht op dat het Rijk dit blijft doen?

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de bijdrage van het Rijk een essentiële voorwaarde is en dat hierin geen problemen worden verwacht.

De heer Janssen zegt dat het voorstel een soort stappenplan is zodat de waterschappen klaar zijn om het besluit te nemen waardoor de bal bij het Rijk ligt. Als het Rijk iets anders wil is het mogelijke probleem voor de waterschappen bekend.

De heer Van Mensvoort zegt dat de heer Janssen het stuk goed heeft gelezen en de achterliggende gedachte goed heeft doorzien.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

1. In te stemmen met de intentie om als 21 waterschappen extra financiële middelen voor het HWBP voor de periode 2030 – 2036 beschikbaar te stellen onder de onder 2 genoemde voorwaarden. Waarbij we er op dit moment vanuit gaan dat ca € 1,25 miljard in 7 jaar nodig zal zijn.
2. Voorwaarden:
 - Het Rijk levert dezelfde extra financiële bijdrage als de waterschappen
 - De 10% projectgebonden eigen bijdrage wordt met terugwerkende kracht ter beschikking gesteld aan toekomstige HWBP-projecten
 - HWBP zet in op een reële toedeling van risico's in projecten
 - Voortzetting van proces "naar een toekomst bestendig HWBP" met als doel het effectiever en efficiënter sturen op het programma

6. Rondvraag

De heer Duintjer vraagt naar aanleiding van een publicatie in de krant over de cocktail bestrijdingsmiddelen wat dit voor ons waterschap betekent en of er een rapportage hierover ter beschikking kan worden gesteld.

Het antwoord zal in een kader in het verslag worden opgenomen.

De universiteit van Leiden en het RIVM hebben onderzoek gedaan naar de toxiciteit van bestrijdingsmiddelen. Daarbij hebben ze gebruik gemaakt van de toxische druk berekening, waarmee je de toxiciteit van alle gemeten middelen tezamen kunt berekenen. Op deze manier krijg je een beeld van de mengseltoxiciteit van aanwezige bestrijdingsmiddelen. Het kan namelijk zo zijn dat de aanwezigheid van 1 stof geen probleem is voor de ecologie, maar de aanwezigheid van meerdere stoffen wel.

Er zijn verschillende manieren om de toxiciteit van het water te beoordelen: Het meten van de concentratie gevolgd door een normtoetsing, het berekenen van de toxische druk en het uitvoeren van bioassays. De methodes zijn aanvullend op elkaar. De KRW maakt voor de beoordeling gebruik van de normtoetsing per stof. In die zin heeft dit onderzoek geen gevolgen voor onze KRW-beoordeling. De toxische druk berekening en bioassays zijn wel onderdeel van de sleutelfactor Toxiciteit. Dit is één van de acht ecologische sleutelfactoren (opgesteld door de STOWA) die bepalend zijn voor de ecologische toestand van oppervlaktewateren. Ook wij gebruiken deze sleutelfactoren om de toestand in onze waterlichamen beter te begrijpen en rapporteren hierover in onze waterlichaamrapportages. Er loopt op dit moment bij ons een langjarig toxiciteitsonderzoek o.a. naar aanleiding van de medicijnrestenproblematiek. In 2025 wordt hierover een tussenrapportage opgesteld.

De heer In 't Hout vraagt naar aanleiding van een publicatie waarin vermeld wordt dat er glyfosaat op het effluent van rwzi's is waargenomen wat de invloed van de landbouw op deze waarneming is.

Dit zou voor 85% door huishoudens, met name waspoeder, worden veroorzaakt en de overige 15% door de landbouw.

Het antwoord zal in een kader in het verslag worden opgenomen.

Onderzoekers van de Duitse Universiteit van Tübingen hebben ontdekt dat bepaalde stoffen in wasmiddelen in de rwzi omgezet kunnen worden in glyfosaat. Dit zou (een deel van) de aanwezigheid van glyfosaat in in- en effluent kunnen verklaren.

In onze metingen van het effluent komen we ook glyfosaat tegen. Daarnaast vinden we echter ook andere professionele middelen afkomstig uit de landbouw. Het vermoeden is dat deze middelen via erfafspoeling in de riolering terecht komen. Onze toezichhouders is gevraagd om dit verder te onderzoeken.

De heer Janssen zegt dat afgesproken is dat het afkoppelen van hemelwaterafvoer onderwerp is voor een informerende bestuursbijeenkomst. In de toekomst worden er steeds meer eisen gesteld aan het afvoeren van hemelwater. Het afkoppelen van hemelwater is geen primaire taak van het waterschap maar we kunnen als waterschap de ingelanden wel aanmoedigen om dit te realiseren.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat dit een agendapunt is voor de agendacommissie.

De heer Boter zal dit onderwerp inbrengen in de agendacommissie.

7. Sluiting

De heer Boter bedankt eenieder voor diens inbreng en sluit de vergadering.

Gewijzigd/ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van 27 november 2024.

Jan van der Laan,
secretaris

Jasper Boter,
voorzitter